СВОБОДА / SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК / UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XL. Ч. 257. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 3 листопада 1932. VOL. XL. No. 257. Jersey City, N. J., Thursday, November 3, 1932. THREE CENTS.

СЕНАТОР ҐЛЕС НАЗИВАЄ ЗАЯВУ ГУВЕРА В СПРАВІ ЗОЛОТА „НЕЧЕСНОЮ"

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Ґлес говорив через радіо про заяву президента Гувера в справі краху золотої резерви. Ґлес твердив, що президент поступав „нечесно", коли знав про таку велику небезпеку, а не дав можности пізнати її американським горожанам, що закуплювали в тім часі бонди і витратили на це яких $4,000,000,000. Президент, говорив Ґлес, „обшахровував" публику, коли знав, що загрожує небезпека і мовчав.

Зробивши цей закид, Ґлес доказував, що на ділі такої небезпеки не було.

Секретар Милс відповідав на ті закиди Ґлеса, зараз по його промові. Ґлес накинувся через радіо на Милса за те, що він „задніми дверми" добув текст промови Ґлеса, ще заки він її виголосив. Він і тут заквестіонував чесність такого поступовання.

БЕЙКЕР ЗВЕРТАЄ УВАГУ НА НАБЕЗПЕКУ ТАРИФИ.

НЮ ЙОРК. — Нютон Бейкер заявив у своїй промові в Бруклині, що не буде поліпшення економічних відносин, як довго істнуватиме висока тарифа Голі-Смута. Він теж підчеркнув, що президент Гувер заявився не тільки за дальше істнування цеї тарифи, але й за її підвищення.

ГУВЕР ВИГОЛОСИТЬ КІЛЬКА ПРОМОВ НА ЗАХОДІ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Гувер згодився виголосити ще три більші бесіди, в яких обговорить обширніше фармерське питання. Бесіди ті будуть виголошені на заході: в пятницю пополудні в Спрінґфілд, Ілл., в пятницю вечером в Сейнт Луіс, Мо., а в суботу вечером у Сейнт Пол, Мінн.

РОДЖЕРС РАДИТЬ ПРЕЗИДЕНТСЬКИМ КАНДИДАТАМ ПІТИ ЛОВИТИ РИБУ.

НЮ ЙОРК. — Американський гуморист, Вил Роджерс, каже, що маємо вже виборчої кампанії по самі вуха. Президент держави, себто особа на поважнім становищу, змушена підчас такої кампанії говорити такі нісенітниці, за які треба стидатися. Під тим розуміє Роджерс заяву Гувера, що наступить катастрофа, як демократи прийдуть до влади. Роджерс каже, що Америка є більша від обидвох партій. Вони можуть не дописати, але Америка дасть собі зі всім раду. І тому, каже Роджерс, президентські кандидати, замісць говорити ріжні небилиці, хай ідуть собі ловити рибу, а ми їм уже самі скажемо на другий тиждень, у середу, котрий з них є „меншим лихом".

ДАХИ ЗЛІТАЛИ, ЯК КАПЕЛЮХИ.

НЮ ЙОРК. — У вівторок зполудня потягнули такі сильні вітри, що, кажуть, дахи з домів злітали за подувом буревію, немов капелюхи з людських голов.

КРОВАВІ ВИБОРИ.

ГАВАНА. — На Кубі відбуваються вибори міських і провінціяльних урядовців, послів і сенаторів. А вибори означають партійну боротьбу. Наразі начислено три особі вбиті, а 20 ранених.

„БАНКОВЕ СВЯТО" В НЕВАДІ.

РІНО (Невада). — Фармері не годні сплачувати довгів і процентів від них. Це доводить банки до кризи. Щоби тому зарадити, заступник ґовернора оголосив „Банкове Свято", себто зарядив мораторію на бизнесові й банкові зобовязання до 12 листопада.

ВИГЛЯДАЄ, ЩО ЙДЕ ДО ПОПРАВИ.

ДЖЕФЕРСОН СІТИ (Мізурі). — Реконструкційна Фінансова Корпорація призначила $209.000 до диспозиції Горожанського Допомогово Комітету в Сейнт Луіс. Та комітет відповів, що роботи поправились і він резиґнує з допомоги.

ПОВСТАНЦІ НА ВИГНАННЮ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Вивезено на вязничнім кораблі у невідомі сторони 75 осіб, цивільних і військових, що підняли були повстання проти влади.

ЗВОРОТ ДО ЛІПШОГО „ОСТАТОЧНИЙ".

НЮ ЙОРК. — Майрон Тейлор, голова „Юнайтед Стіл Корпорейшен", взиваючи до жертв на допомогу безробітним, казав, що ця зима буде дуже тяжкою, але й останньою, коли ходить про нужду. Вже тепер, говорив Тейлор, слідний такий зворот до ліпшого, який можна вважати „дефінітивним".

ЧИСЛО ГОЛОСУЮЧИХ ЗНАЧНО ЗБІЛЬШИЛОСЯ.

ВАШИНҐТОН. — В наступний вівторок може приступити до голосування 46,965,230 осіб. Стільки є зареєстрованих по всіх стейтах, себто чотири і пів міліона осіб більше ніж у 1928 році, коли то осягнено рекорд.

Обчисляють, що цього року буде ще більше напруження при голосуванню, ніж було в 1928 р., коли йшла боротьба між Смитом і Гувером.

ВЕЛИКІ ШАХРАЙСТВА В РУМУНСЬКІЙ МАРИНАРЦІ.

Ґенерал Ґаврілеску, що веде слідство у справі шахрайств при маринарці, розпочав карний процес проти італійського інжиніра Урбано Урбані. Кажуть, що цей Італієць підкупив румунських офіцирів, котрі перебрали нездалу зброю для маринарки, чим ушкоджено державу на грубі міліони. Міністер війни, ґенерал Самсовіч, буде говорити в парляменті про вислід слідства.

„Адивирул" каже до цеі справи: „Цивільна маринарка поповнила злодійства. Військова маринарка пішла — такби сказати — цим самим кроком. Отже пішли цілком у воду".

ЗБОЖЕВОЛІЛИЙ ФАРМЕР ПОКУСАВ ЖІНКУ Й ДИТИНУ.

Василь Тючинський, фармер із Вебстер, Алта, від довшого часу мав напади божевілля. Однак його узнано безпечним і він перебував на своїй фармі з жінкою та дволітньою дитиною. Та недавно підчас приступу божевілля він кинувся на свою жінку й тяжко покусав її. Також покусав дитину. На крик жінки збіглися сусіди й звязали його. Його відвезено до заведення для умово хворих, а жінку й дитину до шпиталю.

НАЙЛІПША ВОРОЖКА.

У Ясах (Румунія) арештувала поліція одну молоду дівчину, що обманювала в дуже простий спосіб людей. Коли хтось до неї прийшов, то йому відповіди, щоби прийшов другого дня, бо сьогодня у ворожки переповнено. І справді був коло ворожки натовп. Були це самі її знакомі, що стояли в службі ворожки. Вони відправляли клієнтів і замовляли їх на слідуючий день, а міжтим розвідувалися про них у людей. На основі цих інформацій казала ворожка своїм клієнтам „щиру правду".

ЯК У СТАРИХ ЧАСАХ.

У селі Ладу (Румунія) викликав велику сензацію поступок кількох сільських парубків, що в оригінальний спосіб укарали одну сільську дівчину. Кілька парубків прийшли до мешкання дівчини, Іванни Драґан, котрій закидували легкі обичаї, обстригли її, розібрали до голої шкіри, звязали й несли вулицями села та били при тім буками. Дівчину освободили місцеві жандарми, що донесли про цей випадок вищим властям. Дівчина лежить тепер побита дома під доглядом урядового лікаря.

ПТАХИ В СВІТІ ВИГИБАЮТЬ.

Неодин бажав би мати крила й зажити вольним життям птахів. Придивімся одначе, що дає свобода птицям. Співаки, яких подивляємо, жиють нераз дуже коротко, багато родів птиць давно вже вигибло, а ще більше загибає на наших очах. Правда, мали й птиці свій золотий вік у передледняковій епосі, та коли прийшли леди, а з ними люте зимно, багато, багато родів птиць загинуло. Пізнійше люди стали ворогами крилатого царства. Птиць щораз менше й прийде колись час, в котрім воздушні простори будуть тільки власністю дрібних комах і сміливих летунів.

РАДЯНСЬКЕ СЕЛО СТАВИТЬ ОПІР.

З ріжних сторін Радянщини напливають відомости про численні підпали на селі, які влада приписує кулакам. В околицях Батум згоріло 2 тисячі квадратових метрів 4-літньої плянтації чаю. В одному з колективів ленінградської округи 9 селян змолотили потайки 200 кірців жита і хотіли вбити цілу військову раду. Всіх засуджено на 6—10 років вязниці. На основі заяви харківського прокуратора з округи Брона на протязі липня і серпня ц. р. вплинуло в його окрузі 526 справ про крадежі збіжа. Статистика виказує, що опір не є виключно ділом кулаків, але охороною всіх кляс населення.

ДАВ СЕБЕ ЖИВЦЕМ ЗАКОПАТИ.

Поліційні власти у Берладі (Румунія) приарештували міжнародного шахрая, Михайла Некулава, що хотів ошукати одно брюсельське підприємство на 50,000 швайцарських франків. Михайло Некулав жив в останньому часі в Брюселі і забезпечив себе на випадок смерти сумою 50,000 швайцарських франків. Вісім місяців після цього вистарала собі його жінка при помочи студента Миколи Ціпліки акти, в котрих можна було дочитатися, що Михайло Некулав помер і був похований на цвинтарі „Три Єрархи" у Берладі. З цими актами зявилася жінка покійника в Брюселі і зажадала виплати грошей. Одначе справа була для підприємства підозрілою й управа звернулася до Румунії по інформації. Власти дослідили тепер, що студент Ціпліка „поховав" замісць трупа Некулава два мішки старого лахміття. Усіх трох арештували й дали їм можливість роздумувати над тим, хто вмер, хто жие, а кого поховали.

АКЦІЯ БЕЗБОЖНИКІВ.

З Москви повідомляють, що союз большевицьких безбожників розпочав нову акцію. По селах аґітатори домагаються знесення решти церков і синагог, які хотять перемінити на робітничі клюби. Найревніше забралися до акції комуністи Жиди, що хочуть винередити жидівські свята. По містах на Україні йде пропаґанда в цьому напрямі, щоби палити святині.

ПЕРЕШКОДЖЕНИЙ ВИВІЗ ДІВЧАТ.

На основі доносу двох проституток арештувала румунська поліція кількох жидків, що приготовляли вивіз більшого числа дівчат до Польщі, а відти правдоподібно до Америки. Арештували якогось Броткорба, Блюменфельда, Шварца й Мелера та німого Мендля Вурмбранда і його жінку. Усіх їх передали державній прокураторії.

УКРАЇНСЬКИЙ ШКІЛЬНИЙ РЕВІЗОР НА БУКОВИНІ.

Як повідомляє черновецький „Час", румунський уряд хоче встановити окремого шкільного ревізора (інспектора) для науки української мови в початкових школах. Першим ревізором мав би стати Юрій Алексевич, директор школи в Ставчанах.

ЗАДЕРЖАЛИ В ЗАСТАВІ СИНА ВЛАСНИКА КОПАЛЬНІ.

Власник копальні вугля в Паскаліс, Кве., Мілкмен, не заплатив 30 копальняним робітникам сім тисяч долярів за роботу. Голодні робітники схопили сина Мілкмена, який сповняв функцію копальняного інжиніра, й заявили, що держатимуть його в заставі, доки його батько не виплатить їм належної платні. Вони вірять, що як він поголодує з ними якийсь час, то старий Мілкмен остаточно таки заплатить їм, щоби син з голоду не вмер.

ПОМЕР СТАРИЙ УКРАЇНЕЦЬ.

На фармі недалеко Каліенто, Ман., помер Іван Боднарчук, який прожив 96 літ. Небіщик приїхав до Канади з України в 1901 р. Після приїзду взяв гомстед біля Каліенто. Там він цілий час фармерував, виховав численну родину і помер.

По І. Бондарчуку осталось осьмеро дітей, з яких найстарший син має 62 роки. В дальшій лінії осталися 42 внуки і 26 правнуків. Боднарчук ніколи не хорував і в цілім життю не був у лікаря. Помер нагло, а перед смертю не був хорим.

ДИЧИНА РОБИТЬ ЛЮДЯМ ШКОДУ.

Соціял-демократичний посол Юрій Янчик вніс у румунській камері таку інтерпеляцію: В гірських околицях Буковини мають господарі рік-річно велику шкоду, бо дикі свині табунами нищать поля і городи господарів, зїдаючи кукурудзу, бараболю, овес і т. д. Селяни приневолені стерегти свої городи день і ніч, бо, раз, не мають зброї, а друге, стрільці і власти, що займаються полюванням, не роблять нічого проти дичини. Бідні господарі працюють у день, та бо і в ночі мусять бити в тарабан, або класти вогні, щоб так оборонити свої маєтки, через що тратять такий дорогий час. Деякі ліси, де жиють дики, належать дідичам, котрі роблять полювання в певнім часі року. І мені здається, що ці дідичі мають відповідати і за шкоду, зроблену дикими звірями. Я вас прошу, пане міністер рільництва, взяти під розвагу положення гірських селян, щоб вони одержали відшкодування за поповнену шкоду.

НЕ ХОТЯТЬ ПЛАТИТИ ПОДАТКІВ.

Товариство Податковців північного Летбриджу. Алта, постановило не платити податків так довго, доки управа міста не звільнить зі служби замужних жінок і не заступить їх жонатими чоловіками або незамужними жінками.

ЗАСУДЖЕНИЙ НА 7 РОКІВ ВЯЗНИЦІ ЗА КРАДІЖ ГРОШЕЙ.

Манітобський провінціональний поліційний суд засудив старого адвоката, педагога й церковного достойника, Джана А. Мекрея, на сім літ тюрми за дефравдацію понад 900 тисяч долярів з фондів манітобського університету й 60 тисяч долярів від свого бувшого спільника в фінансовій фірмі.

Мекрей був адміністратором фондів манітобського університету останніх трицять літ. Йому присуджено по сім років вязниці за кожну дефравдацію а одначе обі має відбувати рівночасно.

ЛОНДОНСЬКА ПОЛІЦІЯ ЛЕДВИ ВРАТУВАЛА ПАРЛЯМЕНТ ВІД НАПАДУ БЕЗРОБІТНИХ

ТРИ ГОДИНИ ТРЕВАЛА БІЙКА ПОЛІЦІЇ З БЕЗРОБІТНИМИ. АРЕШТОВАНО КОМУНІСТА, ОРГАҐАНІЗАТОРА ЗАВОРУШЕНЬ.

ЛОНДОН (Англія). — Спроби мас безробітних дістатися до парляменту не вдалися. Парлямент охороняли 1,000 поліцаїв піших і кінних. Всі вулиці біля парляменту були замкнені для руху полісменами, які перегорожували вулиці, щільно стоячи один біля другого. 500 поліцаїв були в резерві на подвірю Скатленд Ярду, але їм не довелося брати участи в боротьбі з безробітними.

Кількох полісменів поранено, бо натовпи кидали на полісменів цеґли, фляшки, важкі патики та залізні рури. Кілька автомобілів, що нагодилися там, де демонстрували безробітні, перевернено, або повибивано в них вікна. Таксамо повибивано багато шиб у крамницях. Рух був спаралізований і здезорґанізований майже в цілому Лондоні. Безробітними проводили комуністичні аґітатори, закликаючи їх до ріжних ексцесів.

Уночі поліція перевела ревізію в помешканню лідера комуністів, Генінґтона, який старався керувати рухом безробітних демонстрантів. Притім поліція забрала багато комуністичної пропаґандної літератури, летючок, наказів і плянів демонстрацій та нападів на парлямент, на королівську палату, на палату лордів і т. п. Арешт Генінґтона здезорґанізував напад демонстрантів на парлямент, бо, не маючи відповідних інструкцій, вони не явилися всі разом, а прибували до парляменту частинами, а тому поліція могла з ними справитися.

Генінґтона ставлять перед суд за заклик до бунту армії, фльоти й поліції. Демонстрації безробітних на цьому не скінчилися. Влада готується до вгамування нових виступів демонстрантів. Підчас того, як безробітні старалися дістатись до парляменту, там відбувалося чергове засідання. Посли тримали себе спокійно, не відходячи від теми дебат над протоколами імперської конференції в Отаві.

ЯПОНІЯ ЗБІЛЬШУЄ МОРСЬКУ Й ПОВІТРОВУ ФЛЬОТУ.

ТОКІО (Японія). — Уряд старається добути до военно-морського й повітрового буджету додаток в сумі 97,520,000 долярів на збільшення морської та повітрової фльоти. Зі своеї практики в Шанґгаю японський військово-морський штаб побачив недостачу в своїй фльоті, а з практики в Манджурії виявилася потреба більшої розбудови повітрової фльоти.

КОМУНІСТИ ВБИЛИ АМЕРИКАНЦЯ.

ГАНКОВ (Китай). — Остаточно стверджено, що китайські комуністи вбили американського лютеранського місіонаря, Берта Нелсона. Вони тримали його в полоні більше двох років. Полонений комуністичний офіцир казав, що Нелсона вбито тому, що комуністи думають, що Америка пособляє ґенералови Кай Шекови в боротьбі проти них.

Ґенерал Кай Шек висилає проти комуністів найкращі свої дві дивізії, які з успіхом боронили Шанґгай від нападу Японців,

КРІВАВІ БОЇ В МАНДЖУРІЇ.

ХАРБІН (Манджурія). — Японський штаб повідомляє, що японські війська в Манджурії мали кріваві бої з двома китайськими повстанськими групами в районі Ціцікара. Кожда група повстанців доходила до 4,000 осіб. Японців убито 33, а поранено тяжко 44. Японський штаб числить, що повстанці стратили найменше 1,000 вбитих та тяжко поранених.

До повстанців приєдналися також частини манджурської армії, яка незадоволена з уряду. Поява повстанців у районі Ціцікара доказує, що повстання в Манджурії не вгаває, а навпаки, поширюється на нові райони.

ЕРІО СЕРДИТЬСЯ.

МАДРИД (Еспанія). — Еспанський уряд віддав найвищі почести французькому преміерови Еріотови. Сам президент републики, Замора, збирається зробити візиту Парижеви. Еріо каже, що всі держави підтримують його плян по обеззброєнню. Але разом з тим він з обуренням зазначив, що дехто вважає його нещирим і не вірить, що він дійсно працює для затвердження мира.

ЛЕЙБОРИСТИ ЗНОВУ ВИГРАЮТЬ НА ВИБОРАХ.

ЛОНДОН (Англія). — Відбулися муніципальні вибори в 300 містах. Підрахунки голосів показують, що виборці знову починають хилитися в бік Партії Праці. Лейбористи зискали двацять нових мандатів, а консерватисти стратили 13.

Міські вибори в Англії є добрим барометром, що показує загальний настрій населення Англії. Партія Праці атакує рішучо теперішній уряд за недостаточну допомогу безробітним та за мляву боротьбу з безробіттям узагалі.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ПАРТІЙ, А НЕ СИСТЕМ

Коли брати під увагу загал, то можна цілком певно твердити, що його побажанням є те, щоби чимскорше покінчити з безлічю виборчих бесід і з виборчою пропаґандою та реклямою, а продовжувати дальшу працю над поправою економічного положення краю.

Чим ближче до виборів і чим більша непевність щодо їх висліду, тим частіше підносяться голоси, що положення краю погіршиться, як зайде яка зміна. Це видно найкраще по нюйорській біржі. Перед роками гнали вартісні папері вгору без усякої розумної причини, а тільки завдяки штучно піддержуваній спекулятивній оргії. Сьогодні, коли самі промислові звіти виказують певне поліпшення, тісамі папери летять униз. Падають навіть папери залізничих компаній, хоч звіти виказують значний зворот до ліпшого. А це не є така проста справа. Бо саме папери залізничих компаній становлять забезпечення для біліонових асекураційних компаній і інших, до яких міліони людей вкладають свої ощадности.

Виборча кампанія доводить до поширення переполоху. Одна партія лякає населення другою. Так, якби на ділі були між ними якісь надзвичайно радикальні розходження. А чейже того ніколи не було й нема тепер. Ґовернор Рузвелт став в очах републиканців „небезпечним радикалом", що готов завести далекосяглі соціяльні реформи і „виссати богачів" та кинути край у такий хаос, з якого він не вилічиться і за 25 років. А який він „радикал", це видно з його соціяльної програми, яку він обговорив у своїй бесіді в Бостоні. Щоправда, він пішов дальше президента Гувера, коли виразно підкреслив, що держава обовязана в крайнім випадку заопікуватися недолею безробітних і потребуючих і знайти для них допомогу. Він заявився теж за пятьдневний тиждень праці й за збільшення публичних робіт з боку федерального уряду.

Але говорити і перевести говорення в діло — це дві ріжні річи. І президент Гувер цілком певно бажає зарадити безробіттю і допомогти потребуючим. Але, коли це йде поволі, то не є вина його особи, а вина цілої системи, якої він є репрезентантом. Ґовернор Рузвелт отої системи теж не змінить, бо й він є її репрезентантом. Тому загалові нема потреби лякатися, якби зайшла зміна щодо особи президента. Бо на зміну системи треба буде ще довго ждати. Підготує її наука, а на її переведенню заважить свідоме й зорганізоване в силу робітництво.

ЧИМ ЖИЄ РІДНИЙ КРАЙ

(Реферат п. Евгена Ляховича, виголошений на річнім засіданню Виконавчого Комітету „Обеднання").

(1)

Моїм завданням є розказати, чим жиє Рідний Край. Боюся, що я поставив собі завелике завдання, бо поняття Рідного Краю є дуже широке. Наш Рідний Край є в Галичині, на Волині, Поліссю, Підляшу, на Лемківщині, на Закарпаттю, на Буковині і Бесарабії, на Криммі, Підкавказзю, Донщині й Кубанщині, в Києві й здовж обох берегів Дніпра. Це наш Рідний Край.

Він не уявляє собою також лише ґеоґрафічної території. Він містить у собі ще поняття нації, а нація знову складається з ріжних суспільних верств, які жиють в сотках політичних, економічних і культурно-освітних орґанізаціях та установах.

Нині наш Рідний Край розірваний поміж кількох окупантів. Я буду говорити головно про ту частину, яку я звидів, а яка попала під панування західнього окупанта, і постараюся бодай у загальних контурах начеркнути цілість суспільного життя нашого вісімміліонового відламу, який мимо геройських зусиль, проти своєї волі попав під панування Польщі.

Наші леґальні політичні партії в краю.

На українських землях під Польщею знаходяться нині три політичні партії: соціялістична, яка в нинішню пору націоналістичних і комуністичних екстремів — стратила впливи серед мас і змаліла буквально до кількох членів екзекутиви. Радикальна, яка на ділі перемінилася в консервативну, бо її провід, не вміючи відсвіжити її новими ідеями й приноровити старі до нових вимог та обставин — держиться цупко старої ідеольґії, з якої львина частина є вже нині стухлим, зідвилим анахронізмом. Ціла праця тої партії зводиться до того, що її провід у своїй ґазетці по шабльону лає священиків і церкву, не завдаючи навіть собі труду уґрунтувати і умотивувати свою лайку. Він кпить собі з релігійних почувань мас, валить громами в інші партії, а свій політичний хист концентрує головно на те, щоби захопити якнайбільше синекур і посольських мандатів. Критикоманія цеї партії, подібно як її посестри в Америці, згуртувала біля себе самих малькоштентів, які прямо радіють, коли серед суспільности виростають усякові свинства, і плачуть, коли усе йде добре. Третьою, найбільшою партією, є Українське Національне Демократичне Обеднання (УНДО). Воно у 90 відсотках репрезентує назверх наше політичне життя і в такій саме пропорції відповідає за ту нужденну політичну ролю, яку український вісімміліоновий відлам відграє нині в Польщі. Крім тих трох політичних партій є ще Українська Католицька Партія і Укр. Католицький Союз, які, хоч мають релігійну закраску — відграють також і політичну ролю. Перша гуртується коло епископа Хомишина й Назарука і є явно угодовою; друга гуртується біля митрополита Шептицького й політично співпрацює з УНДО.

Всі ці партії і союзи є явними й леґальними орґанізаціями, які, хоч назверх мають відмінні політичні програми — психічно уявляють одну, зрезиґновану, опортуністичну ґрупу. Крім них істнує ще одна, молода струя, яка в останніх роках просякає найширші маси — це є український націоналізм. На жаль, він ще нині не є скристалізований і незафіксований у ніяку політичну орґанізацію. Тільки його крайній відлам успів згуртуватися в підпольну орґанізацію з метою безпощадної боротьби з окупантами. Мимо цього націоналізм відграє політичну ролю посередньо, впливаючи на маси і на рухи інших політичних партій. Йому присвячу нижче окрему увагу.

Ментальність тих партій.

Люди наперед відчувають, відтак для своїх почувань шукають відповідної фільософії.

Найбільше дивним явищем, яке зустрічаєте в політичнім життю Старого Краю, є це, що всі партії і фракції голосять патріотизм і любов до всього рідного, і то голосять щиро. Всі вони твердять, що свою роботу ведуть для добра народу й свої твердження готові поперти канонадою арґументів. Здавалосяб, що така чисельна нація, як наша, з таким патріотичним проводом і з широкими масами, які інтелектуально стоять вище від мас гнобителів — повинна відгравати далеко важнішу ролю, ніж ту, яку відграє сьогодня. Тимчасом так не є. Деж причина цього?

Щойно аналіза почувань, аналіза ірраціональної, духової частини чоловіка розкриє, що „патріотизм", „Ненька Україна", „самостійність", "основи нації", „культура" і т. д. — це поняття, які кожда партія і струя інакше розуміє. Одна ґрупа вяже з цими поняттями почуття спокою, друга—ідеальної справедливости, третя—бездільности, четверта—особистих почестей, пята — матеріяльних користей, і у висліді наші партії не прямують іншими шляхами, але до одної цілн, а йдуть іншими шляхами і до цілком відмінних цілей.

Перед війною наша провідна верства думала, що основи нації містяться в урядничій касті. Для них урядника машина була змістом, а не зовнішньою формою внутрішнього морального змісту. За цю помилку в часі наших збройних змагань ми дорого заплатили. Нині, одурманений тою ролею, яку в часі світової війни відограла техніка й економіка—наш провід думає, що основи нації містяться в промислі, торговлі, матеріяльному добробуті, в самім її фізичнім істнуванні.

Колиб так було, то чорношкірі Ріфи, в яких певно нема ні одної фабрики, ні кооперативи — не устоялисяб ні одного дня перед французько-еспанськими військами. Ми зате, маючи лиш у Галичині поверх три тисячі кооператив — повинні належати до найсильніших народів світа. Нема сумніву, що матеріяльні добра в державному будівництві відграють теж дуже важну ролю, але наш провід забуває, що поневолена нація дістає від окупанта найкращі змоги для матеріяльного розвитку якраз тоді, коли вона резиґнує з охоти до свого самостійного життя. Ґльорифікація матерії пхає поневолену націю в обійми ренеґатства. На раціональну політику можуть собі позволити деколи тільки державні народи. Поневолені не сміють переціновувати матерії, бо це може довести до цілковитого самазання їх національного облича. Вони можуть витворювати лиш такі матеріяльні добра, які є випливом відрубних національних почувань. Бо саме відрубність духових почувань, є основою всякої національности.

Завдання національного проводу.

Француз, Анґлієць, Німець, Чех і т. д. можуть не ріжнитися зовнішньою формою. Можуть навіть не ріжнитися своїми темпераментами і можуть вміти орудувати ріжними мовами — а мимо цього кождий з них буде репрезентувати викінчену відрубну національність. Ріжниця буде замикатися в відрубности їх духових прикмет. Їх почування будуть вязатися з відрубними понятями, питомими тільки їх нації. Спільнота тих понять і однозвучність почувань є основою всякої національности.

Тому завданням проводу, якому на серці лежать основи нації, є в першу чергу дбати про почування свого народу, викликувати їх, плекати і звязувати з національними ідеалами, використовуючи до цього очевидно всі здобутки модерної науки. Провід ніколи не сміє забувати, що сила нації не міститься в скількости знання, тільки в якости почувань. Маси не йдуть за тим, що розуміють, тільки за тим, чого хочуть. А хотіння є одною формою почувань. Знання є виключно засобом, інструментом в експанзії національного духа. Без моторичної сили духа — знання все остається мертвим капіталом.

Єдність, динаміка, і тревалість почувань, як також етика й естетика понять з ними звязаних, рішають про політичну долю нації, а історія є одним безперервним цього доказом. Стара грецька, римська, і візантійська держава впала тоді, коли інтелектуально стояла найвище.

Колиж почування наших мас не все вели в напрямі бажаних ідеалів, то це не вина почувань як таких, тільки проводу, який, занятий ладуванням мозкових клітин, занедбував почування, а навіть свідомо їх нищив. В часі визвольних змагань за нашу справу боролися дві струї: інтелектуальна у формі уряду, яка не узнавала сили почувань, і емоціональна, у формі отаманщини, яка відкидала услуги інтелекту. Ми можемо виграти тільки тоді, коли ці дві струї разом зіллються. Бо навіть коли ми складаємо вину за наші невдачі на почування, ми тимсамим стверджуємо і їх силу. Так як без точної, ясної і скристалізованої програми, яка посередно є плодом інтелекту — нація ніколи не зблизиться до свого ідеалу, таксамо без єдности почувань, яка орґанізує маси, без динаміки — яка вправляє їх у рух, і без тревалости, яка запевняє їм побіду — народні ідеали все остаються неосяганими мріями немічних калік. Причиною вибуялого індивідуалізму і суспільної анархії є недостача однозвучних почувань, а єдність почувань навіть у хвилях важких національних потрясень спрямовує маси спонтанічно до одної мети. Коротко кажучи, завданням проводу є викликувати і закріплювати почування мас на тлі точно скристалізованих народніх ідеалів, які в границях етичного кодексу запевнювали б нації максимум моральних і матеріяльних користей.

(Далі буде).

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НА КОНВЕНЦІЮ ДО ШІКАҐО!

Коли ми тут перечитуємо голоси в справі Конвенції У. Н. Союза, то не може нам поміститися в головах, як можна мати щось проти того, щоби змінити місце Конвенції й перенести її до Шікаґо. То шкода про це довше писати, а треба тільки піддати під голосування членів, а переконаємося, що величезна й подавляюча більшість буде за перенесенням місця Конвенції.

На щастя, ми маємо в У. Н. Союзі велике число свідомих, поступових і розумних членів. А ті вміють розріжнити дрібну справу від великої, дрібну особисту користь від користи загальної.

Ми, Союзовці, знаємо, що й так багато наших делеґатів їдуть на Конвенцію як на ярмарок. З таких, де би Конвенція не відбувалася, Союз користи мати не буде, бо вони думають тільки про те, щоби пару десяток заощадити. А ті делеґати, що дійсно дбають про Союз, не є ніякою чередою на пасовиску, яку треба доглядати. Вони знатимуть як виповнювати свої завдання на Конвенції. І не треба буде мати ніяких пастухів, щоби їх заганяти на Конвенцію, як вони підуть оглядати виставу. Вони знайдуть час на одно й друге. Можуть Американці й інші народи переносити свої конвенції до Шікаґо й не лякатися тим, що їх делеґати будуть заінтересовані більше виставою ніж справами їх орґанізацій, то й ми можемо заризикувати. Ми не є гірші від інших.

У. Н. Союз повинен бути представлений у Шикаґо підчас вистави. І Союзовці повинні звидіти ту виставу, щоби хоч на старші літа власними очима оглянути те, про що вони ціле своє життя думали і чого собі бажали, себто зросту сили нашого народа.

Підіпрім справу вистави силою авторитету нашої орґанізації, а також не жалуймо жертв на ту ціль. Свою жертву пересилаю через редакцію „Свободи".

І даймо нагоду членам виявити свою волю і перенести Конвенцію з Дітройт до Шікаґо.

Йосиф Семенків.
Балтімор, Мд.

Володимир Левицький.

ОСТАННІЙ АКТ ТРАҐЕДІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ (УГА)

(З моїх споминів про 2 курінь, 8 бриґади, III корпусу, після його відвороту з Києва у вересні 1919 р.).

(18)

Точки виповнили пісні мужеського хору, деклямації національного змісту та гарна промова — все це для підбадьорення стрілецтва та старшинства на дусі. При кінці чуттєво до глибини душі поділала пісня „Ой та зажурились стрільці січові", яку співала ціла саля. А була вона нині так могутньою, так дорогою, як може ще ніколи досі. Бо зміст її саме нині найбільше для нас зрозумілий серед цеї страшної дійсности, серед лячного окруження ворогами, в часі насилля над нашою національною душею.

10/III. Сьогодня ходив я до міста Павлівки, щоб дещо купити, однак ярмарку не було, бо на дворі велике болото і сніговиця.

11—12/III. Сидимо на кватирах та очікуємо що дня нових приказів, які заповідають нові зміни. До полка прислано комісаря тов. Дністренка; є це Придніпрянець, який служив колись у галицьких частинах, тож і визнається дещо в наших умовинах. З приватних жерел довідуємося, що він ще не належить до тих найгірших червоних „цуциків".

22/III. В нас нині велике свято. Приїхав главковерх Порайко з помічником у політичних справах, Михайликом, та комісарем України Затонським, автом та в розкішних соболевих шубах. Цілий полк став до перегляду. Сотник Шмідт визичив у Німців коней та посадив на них гостей, які їхали як „австрійські ляйтнанти від піхоти". Хлопці сміються потихо. Порайко кричав: „Здорові, товариші!" на російський зразок, одначе стрілецтво завчасу було поінформоване про цих гостей. Після перегляду відбулося зібрання цілого полка в німецькій салі, де промовляли гості по черзі. Порайко зачав від історії боротьби пролетаріяту, та її успіхи проти буржуазії. Сам острожний, не чіпає національного питання, а порушив головно галицькі відносини, тож стрілецтво слухало доволі радо. Він несогірший бесідник, тільки вивертає губами, котрі, як це говорять стрільці, „ходять наче вивернене колесо у возі". По нім Затонський зачав свою промову проти старшинської „буржуазії", що загніздилася в галицькій армії, мовляв: галицька армія є армією робітників та селян, а тимчасом старшинська буржуазія взяла верх та водить стрілецтво від одного контрреволюціонера до другого: Петрушевича, Петлюри, Денікіна. В тім ззаду хтось крикнув: „А тепер до червоного". Затонський звернув свою увагу на те та вказує на кількох старшин, які стояли нарочно з тризубом на шапках, мовляв: знайте, товариші стрільці, що там гніздо буржуазії та контрреволюції, яка зводить вас на бездорожа. На салі вчинився шум, бо Затонський виступив проти жовто-блакитного прапора та тризуба, а тоді деякі вийшли з салі. Найбільше попалося від цього „каптінармуса", як ми його звемо, Петлюрі; мовляв: він тепер з Поляками йде проти селян і робітників України. Главковерхів стрінуло велике розчарування, коли після Затонського встали два стрільці та виступили в обороні старшинства. Один сказав: Треба вам знати, що галицьке старшинство — це не московсько-царське, але це діти галицьких селян і робітників. Жовто-блакитний прапор та тризуб нам дорогі, бо за них багацько стрілецької крови пролилося. Ззаду знялася буря оплесків обом промовцям стрільцям, де стояли переважно старшини. Супроти такого напруження забрав голос ком. Михайлик та намагався злагіднити ситуацію фразами про нужду й недолю пролетаріяту. При кінці балакав ком. Дністренко в такому лагідному тоні та закінчив промову окликом: Хай живе Радянська Українська Република! Товариші главковерхи, наче червоні індики, опустили швидко салю. Видно успіх „мітінгу" не був по їх нутрі, бо обійшлося без виступу стрілецтва проти старшинства, про що їм головно розходилось. Опісля довго балакали про щось з нашим командантом бриґади та швидко відїхали геть від нас.

23/III. Сотник Шмідт поінформував нас довірочно, що главковерхи обурені на нас за вчорашний „мітінґ" і назвали нас ґніздом контрреволюції, мовляв, цілий бувший II. корпус має таку славу, значить ми добре записані в червоних. Сотник Станимір відходить від нас, бо згідно з наказом має обняти команду 3. бриґади (бувшого III. корпуса). Ґен. Кравс відходить геть; одні кажуть, що до полевого штабу, а другі, що червоні не вірять йому та хочуть позбутися його, що й дуже імовірне.

25/III. Наш курінь обняв нині новий командант, якого прислано згори. Є ним бувший галицький сотник Гнат Харук, що робить враження приказки: „Все бери, тільки мене лиши". Ми доволі обережні, бо його прислали червоні. Робив зібрання старшин куріня, на якому дуже коротко балакав. Маємо враження, що дамо собі з ним раду. Червоні переводять у всіх трох бриґадах зміну давних начальників та обсаду важніших новими, певнішими, по їхній думці. Велику ролю грають тут особисті знакомства з главковерхами, особливо з Порайком, який прислав нам нового команданта. Вечером прийшла телеграма, що ми невдовзі відійдемо на польський фронт. Щойно тепер стали нам ясними поїздки главковерхів та прикази нервового змісту й аґітаційні засоби червоних серед нас.

27/III. Виходимо із Найдорфу та жаль нам дуже за кватирами, бо по дружньому зжилися з місцевими Німцями, які нас приймали як своїх рідних. Ще більше жаліють Німці, що ми їх покидаємо та журяться, що буде з ними після нашого відходу. Червоні вже віддавна гострили свої зуби погуляти на німецьких кольоніях, але досі їм це не вдавалося, бо ми би були не допустили до цього. Німцям особливо мусимо бути вдячні ми всі, виздоровці-тифозники, бо без їхньої допомоги ледви вспілиб ми набрати нових сил після страшного перебутого тифу та ранень. Німці майже плачуть за нами, а ґен. Кравса звуть „унзер фатер". Виходимо з Найдорфу через село Осипівку до міста Захаріївки. Є це столиця комісаря-бандита Дубенка, який вславився своїми жорстокими нападами в цілій околиці. Він пробував також двічі роззброїти наші частини, заки ми ще були „червоними", однак Галичани не далися. Сам з заняття машиніст, він зробився комісарем тираспільського повіту та від давнього часу „оперує" тут проти Петлюри й Денікіна. Коли була біда, тоді ховався по своїх знакомих, які мали з його „ділання" грубий „профіт" (заробок).

28—30/III. Перебуваємо в Захаріївці й очікуємо вагонів, які мають прийти на стацію Затише. Як довідуємося, наші отягаються з відходом на фронт, бо хочуть більше та краще бачити, як прояснитьсья загальне положення. Червоні нервуються, щоби нас швидко вислати на польський фронт, який зачинає оживати, а крім того бажають нас негайно забрати з цього району, близького до повстанців Тютюника та ґрупи Павленка. От. Шльоссер, хоробрий та проворний старшина, відійшов вже на польський фронт зі своїм 11 полком (бувшою бриґадою).

31/III. Мене вислано сьогодня із стрільцями як охорону курінного обозу на стацію Затише, де маю ждати до приходу куріня. Стація має гарний вигляд, хоч вона на полі, бо маленький садок-парк окружає її; та тепер в більшости знищений він революційною братією". Із памятника царя освободителя Александра II. остався тільки підклад, бо погруддя збито після революції.

(Дальше буде)

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

Жура наших днів.

— Максиме, чого ти такий сумний? Мущина повинен будучині сміливо глядіти в вічі.

— Будучині, це правда, одначе не завтрішній ревізії каси.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

КОЛЬОНІЗУЮТЬ УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ.

Добру сотку років українські хлібороби йшли за межі України шукати для себе землі, бо на Україні з землею тісно. Вона не може вигодувати всього українського хліборобського населення. Ніякі земельні реформи й розділ землі між працюючих не можуть задовольнити голоду українського селянина на землю, бо її не вистарчає. Та ще до того окупантам!

Поляки садовлять своїх воєнних осадників на українській Волині та в панських маєтках у Галичині. А їх приятелі й теперішні союзники в гнобленню українського народу, московські большевики, всіми способами виривають землю з рук українського селянина. В тій цілі вони запровадили ріжні колективи, державні господарства й т. п.

Одночасно большевики кольонізували відібрані від українського хлібороба землі Жидами, Поляками, Італійцями, Греками й т. д. Тепер вони почали кольонізувати Волинь воєнними осадниками з центральної Московщини. Отак вони посадили вже на березі Чорного моря й Азовського, на степах Херсонщини й Таврії Жидів, Італійців, Греків, а на Поділлю посадили осадників Поляків. Прийшла черга й на Волинь, куди тепер іде московський осадник не лише за „хлєбушком", як досі було, але й на те, щоби „сєсть на хахлацкой землїце"!

Комуністи обжидовили та змосковщили українські міста ще більше, ніж це було в царських часах, а на землю, в гущу українського хліборобського населення, посилають осадників, щоби з них творити там осередки для скріплення московського панування на Україні та русифікації України.

В ЕВРОПЕЙСЬКОМУ КІТЛІ.

Світова преса багато пише про Японію й Манджурію, а про те, що робиться в самій Европі, мало згадується. А там з кождим днем ситуація погіршується, особливо на Балканах та в придунайських державах. В Угорщині все більше зростає незадоволення селянства, що загрожує розрухами. Там до влади вже прийшов найреакційніший уряд на чолі з ґенералом Ґембесом. Угорські реакціонери думають, що цей фашистівський ґенерал зможе втихомирити зростання селянського незадоволення.

В Югославії все збільшується та поглиблюється боротьба Хорватів з централізмом Сербів. Зорганізовані правильно хорватські повстанські відділи все збільшують свою активність, а тому білгородський уряд посилає нові й нові карні відділи до Хорватії, щоб здавити повстанський рух.

В Альбанії малощо не вибухла революція. Урядови, разом з королем, пощастило втриматися лише завдяки допомозі протекторки Італії. Революційний рух тепер загнано глибше в підземелля й кождої хвилини можна сподіватися, що він вирветься на поверхню.

В Болгарії уряд має багато мороки з усе зростаючим комунізмом, а воєнна кліка нахвалюється зробити державний переворот і встановити воєнну диктатуру.

Страшні економічні відносини в Румунії, Польщі, Австрії викликають все більше незадоволення населення, якому може увірватися терпець кожного часу.

Европа тепер на вулкані, який може вибухнути або цілим рядом повстань, бунтів, революцій, або навіть може привести до нової світової війни, бо разом з внутрішніми непорозуміннями в европейських державах кожда з них має також порахунки зі своїми сусідами.

Крім того сорок міліонів незадоволених в Европі меншин також не дрімають, а все готуються до боротьби за свої національні права. Та Европа старається відвести увагу свою й незадоволених мас на ріжні атракції, як японський виступ у Манджурії, чи вибори в Злучених Державах, чи війни й революції в Південній Америці. А чи на довго вистарчить цієї атракції?

ПАРОДІЯ ПАРЛЯМЕНТАРИЗМУ.

Німеччина стоїть перед новими черговими виборами. Уряд фон Папена отверто говорить, що коли й цей парлямент не буде такий, який є потрібний урядови, то він буде розвязаний і знову будуть визначені вибори. Отак, „не порушуючи конституції", уряд фон Папена робить з неї шматок непотрібного паперу.

Та не відомо, чи довго отся пародія парляментаризму буде тревати в Німеччині. Можна сподіватися, що гра з „збереження конституції" нарешті скінчиться крівавою внутрішньою боротьбою, яка може привести до катастрофи не лише Німеччину, але й цілий світ.

Ще нема мира й спокою на землі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

Йде до кращого.

Приглядаючися громадському життю в Джерзи Сіти, Н. Дж., можна напевно ствердити, що відносини починають кристалізуватись і слідно великий поступ до кращого. Давня релігійна і партійна нетерпимість уступає місця здоровому розсудкови і громадянство береться до конструктивної праці, занехуючи Дон Кихотську боротьбу з вітраками. Пару літ тому всяку ініціятиву осуджувалося безкритично і безоглядно, щоб лиш догодити своїм власним амбіціям, без огляду на всі ідеали. Комуністична дурійка перестала імпонувати менше сталому елементови і протверезила його нерішучі уми.

Ще в 1918 році завязався Комітет Будови Українського Народного Дому. Не зважаючи на всі зусилля, демагогічна течія спиняла всяку реальну роботу. Нині Народний Дім вже побудований і є надія, що коло нього згуртується все краще громадянство. Не від річи буде, коли на цім місці висловлю новне признання Комітетови Будови Народного Дому з п. Г. Євсяком на чолі. Він для справи безінтересовно присвячував свій час і майже кождий з комітетових по можности причинився більшою чи меншою сумою до здвигнення нашої національної святині. Не обходиться і тепер без ріжних критик і зауваг щодо побудованого Народного Дому, але в більшости ті критики є конструктивні і корисні, бо опираються на щирости і добрій волі помогти розбудові громадського життя.

Коли вперше рознеслася чутка про реформу Народного Союза і про злуку відділів, по товариствах, а також між поодинокими гуртками, можна було почути дикі вигуки в сторону уряду. Не надумуючись, демагоґи горлали, що реформи і злуки лише „панкам" зі „Свободи" потрібно; що, прийнявши реформу, членство утратить права і контролю над У. Н. Союзом; що реформа, це блахман, щоби лекше було використовувати й обдурювати робучий народ. Слабші духом захиталися. Здавалося московським прихвостням, що аж тепер розібють У. Н. Союз і що це буде їх причинок до викликання світової революції. Але, як каже народня мудрість, час є найкращим лікарем. І не багато того часу минуло, як наші джерсисітські Союзовці і громадяни, роздумавши справу, переконалися, хто пускає блахмана. Про реформу і злуку відділів нині по товариствах говориться досить поважно і рішучо; хіба десь-недесь почується відірваний голос гикавого або неграмотного нещасливця, котрого ніхто серіозно не бере. Користи з реформи У. Н. Союза, а також зі злуки відділів, є такі наглядні і приманливі, що ніякі інтернаціональні оборонці не знайдуть таких арґументів, щоб наших членів від того відтягнути. Як сказано, час показався добрим лікарем і наше членство навчилося віддувати полову від здорового зерна.

Осип Логин.

BRONX, N. Y.

Organizing an Ukrainian Club.

On October 23, 1932, a group of boys and girls held a meeting in the hall of the Church of the Holy Resurrection, 675 East 183rd Street, for the purpose of organizing a club for the young Ukrainians of the Bronx.

Theodor Abramchuk was elected president and immediately took up the position of chairman.

The following are the officers elected: William Bobetsky, vice president; Peter Hladkey, secretary, and Alexandra Lyktey, treasurer.

The purposes of this club are: to have social and athletic activies, to bring the younger generation together and to let the outside world know what the Ukrainians are.

At present there are only 20 members, but we hope that all the Ukrainian boys and girls of the Bronx will help us to increase the number to 100 and more.

Alexandra Lyktey.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Українська година на радіо.

Заходом п. Куривчака, тутешнього адвоката, відбулась дня 23 жовтня українська година на радіо зі стації W.J.A.Y.

Програма була досить добірна і ріжнородна.

Панна О. Романець відспівала „Стелися, барвінку" взяту з „Бандури" Давидовського. Ця пісня надавалася би краще на дует ніж на сольо. Зпочатку панна Романець співала з тремою але пізніше пісня пішла гладше.

Скрипкове сольо відіграв п. Т. Юрович, віддавши „Козака" Придаткевича досить добре. Вязанку українських пісень віддіграла хорватська орхестра „Бандура".

„Ой Дніпре мій, Дніпре" відспівав сольо Анд. Роль недобре. Слова перекручувано на російсько-жидівський спосіб. П. Роль є Білорусином і має добрий барітоновий голос, але видко, що не добре був підготований до виступу.

„Дивлюсь я на небо" відспівала пані Куривчакова, дружина п. адвоката Куривчака. Пані Куривчак володіє дуже милим контр-альтовим голосом. Хотяй вона не є з українського роду, але виговір пісні був добрий. Бажаним було би, щоби пані Куривчакова частіше давалася чути з сольовими виступами.

„Українського козачка" відіграв на гармонії 13-літній хлопець Ст. Юник так гарно, що його вартаб послухати і другим разом.

Вкінці співала ще раз панна Романець сольо „Дощик". Цю пісню відспівала цим разом дуже гарно.

Назагал українська година, як на перший раз, випала незле. Побажати би, щоби на тім не скінчилося. За українську годину належиться щира подяка п. Куривчакови, що подбав за неї.

Слухач.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 6. листопада, в годині 1-ій попол., в У. Н. Домі, 4-та і Ворд ул. Уряд відділовий взиває кождого члена на ці збори прибути, бо є важні справи до рішення. Відділовий секретар пояснить членам про виміну старих грамот на нові. — Гр. Мисишин, предс.; Й. Бринґілевич, кас.; С. Верещак, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє, що надзвичайний мітінґ відбудеться в четвер, 3-го листопада, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та вул. Справа виміни старих грамот на нові поліси дуже важна для кождого Союзового члена. Не явившийся член заплатить кару після статута. — Е. Гузар, предс.; Д. Костишин, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Уряд Бр. св. Арх. Михаїла, від. 209, повідомляє, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 6 листопада, в годині 1-ій пополудни, в гали церковній. Тому, що справа дуже інтересна, проситься всіх членів і членкиць явитись на час. Секретар роздасть пояснення для членів і членкиць, які отримав з головного офісу та буде старатись докладно пояснити перехід зі старого до нового рода обезпечення. — Мих. Яадяк, пр.; С. Цар, кас.; Й. Ґінда, секр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

THE SPIRIT WINS.

All followers of the college football teams this years, without any hesitation, have picked Notre Dame to whip Pitt decisively and go unmolestedly toward the national football championship again this year. Not one expert, prophet or newspaper predicted a Pitt victory as the great Notre Dame team ran up a total of 177 points and at the same time preventing the opponent from scoring a single point in its first three games.

Although Pitt had a great line, the high-scoring backs of the fighting Irish were expected to withstand most any resistance and an easy victory was anticipated.

Come the game, which must be played on the gridiron — not on paper, and at the end of the third quarter, to the amazement of all, the score stood 0 to 0. But, the real suprise was yet to come. Like a bolt of lightning out of a clear sky, the Pitt team scored two successive touchdowns to hand the previously undefeated Notre Dame team a 12—0 setback. The underdog won over the highly-touted favorite, thus making it the greatest upset in mothern football.

This, my dear friends, is a perfect example of what can be accomplished with sheer determination and a dynamic fighting spirit as displayed by the Panthers of Pittsburgh in its game with Notre Dame.

Come on, young Ukrainians, let's have the Pitt spirit, fight against all odds and victory shall be ours. There is power in the pen if properly applied so make good use of it by disseminating the name of Ukraine in the various newspapers of your towns. Write short articles about Ukrainian art, costume, music, dance. In this way the American public will realize what staunch and loyal Ukrainnians we are when we exhibit such love for our subjugated country abroad and strive so hard to secure for her the well deserved independence despite the many odds that confront us. Let's go for a touchdown, fighting Ukrainians!

Alexander Yaremko,
Philadelphia, Pa.

У віддилі для тих, що не курять.

Поїзд іде з Парижа до Довіль. Переді І. кляси. Славний французький драматург Трістан Бернар читає газету й курить цигаро, випускає клуби диму. Напроти нього сидить якийсь старший пан. Хмариться, відганяє дим рукою, здвигає плечима... Вкінці каже:

— Коли не помиляюся, то це переділ для тих, що не курять...

Трістан Бернар ліниво підводить очі, одначе нічого не відповідає та курить дальше.

Тамтой сердиться.

— Пане, чуєте, киньте це цигаро!

Мовчанка.

— То обурююче! Домагаюся, щоби додержувано приписів. Я присилую вас до того.

Приходить кондуктор. Нервовий пан звертається до кондуктора. Кондуктор жадає від Трістана Бернара, щоби перестав курити. Той, не відвертаючи очей від часопису, каже:

— Хай той пан покаже вам білет!

Тамтой обурюється. Кондуктор глядить на нього підозріло. Виявляється, що має тікет другої кляси...

Німе сцена. Нервовий пан бурмоче щось під носом і відходить. Кондуктор також. Тепер сусід питається Трістана Бернара:

— Як ви могли знати, що він має білет другої кляси?

— То знаєте так — то був напевно якийсь дурень. Сховав білет до кишені від камізольки, а якже кінчик було видно, а я побачив, що він не синій. То треба добре ховати білет, і не до кишені, а до портфелю, ось так...

І при цих словах Трістан Бернар весело засміявся та показав свій білет — також зелений, а не синій...

—o—

Чоловік і жінка вийшли на прохід із двома дочками. Крок за кроком іде за ними якийсь елегантний молодий чоловік.

— Як гадаєш, — каже жінка — чи він не за нашою старшою дочкою йде так крок за кроком?

— О ні!

— То може за молодшою?

— Також ні.

— Тож чого йде за нами?!

— Бо я йому винен 80 долярів.

—o—

Викрут.

Жінка (до чоловіка): Скажи мені: як ти можеш дарувати твоїй тайпрайтерці перстенець?!

Чоловік: Вона моя права рука — а чому я не маю мати перстеня на правій руці?

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ.

(91)

Нарешті вони підійшли то того місця, де Вазири зарили золото. Настрій усіх був дуже веселий і радісний. Вазири співали по свому пісні, сміялися й жартували, починаючи роскопувати землю. Та скоро їх сміх і пісні затихли. Вони ставали все уважнішими та більше засмученими. Нарешті всіми опанував сум. Усуля найбільше почав турбуватися. Тарзан це все бачив, стоячи сторонь та дивлячися за працею Вазирів.

—o—

Нарешті Тарзан підійшов ближче й запитав, у чім справа. Усуля переляканo й з горем відповів, що золото хтось забрав звідси, що хтось викрив їх золото. „А ти певний, що його закопали ви тут?"— запитав Тарзан. „О, так! Я певний. Усі наші знаки ось тут", відповів Усуля. „Бачу, що Естебан був розумніший ніж ми думали. Та золото звідси не піде нікуди!" — сказав Тарзан. Він післав своїх післанців до ріжних дикунських племен.

Ті післанці мали наказати дикунам нікого не перепускати з золотом через свої селища, а затримати й повідомити про це Тарзана. У ночі Тарзанови не спалося. Він при світлі ясного африканського місяця розглядав леопардовий шматок шкіри, що приніс йому Джадбаля, після того, як він вернувся по переслідуванню Естебана. В очі Тарзана впало, що під кривавою плямою начеркнено якусь мапу. Що значить ця мапа?

—o—

Тарзан, показуючи цю мапу, сказав своїй дружині: „Ти мала рацію, Джейні, що підземелля Опару з дорогоцінностями не для мене". „Забудь за золото й діяманти, дорогe Грейсток. Ми маємо лиш одного сина, Корака. Що нам ще треба?" — сказала Джейні. „А тепер до того ще маємо скрівавлену леопардову шкіру, з малою на ній, якої я не можу розібрати", з іронічною усмішкою відповів Тарзан. Джадбаля нюхав повітря і тривожився, а чому, то лише він знав.